

اشتراد
اسکی

تومرو: ۱۲۹

اداره خانه

ایستانبول ، جغال اوغلنده
اجتهاد نهوی

« Idjtihad » Constantinople

اونه بشجی منه تأسیسه

اجتهاد

حریت فکریه یه خادم

هفته لوق اجتماعی ، اقتصادی ، ادبی مجموعه

۷ تشرین ثانی ۱۹۱۸

آبونه

سنه لك : ۲۵۰ غروش

آلتی آیلوق : ۱۳۰ »

تلفون : ایستانبول ۸۶۵

نسخه سی • غروشدر

بزم ایچین یکانه چیقار یول

انساننده مجلس وکلاده بولنان ذواتک استجواب واستماعی
بلا شبهه اورته یه یلک الیم حقیقتلر چیقارده جقدر .

اوت ، جهانک نظر تقدیرینی جلب ایدن فداکار
اردومزک اوته دنبرو هریرده وهر وسیله ایله ابرازایتدیکی
اوخصائل فوق العاده یه رغماً دولتزک فلا کتلینه مانع
اولنه مدی . آرتق اکلامقلغمز ایجاب ایدرکه صحنه
عالمده کی موقعمزک کوندن کونه دوچار تزلزل اولمسی ،
حدودلرمزک متادیا کرولمسی منتظم بر اردویه مالک
اولمدیغمزدن دکلدر . اردومزک بالطبع صیرمه لره مستغرق ،
لوسترین چیزمه لی ، کوش مهموزلی مذهب اوتومو بیللرده
طولاشان بعض ارکان وامرادن صرفنظر - دائماً ال
بیوک محرومیتلر ایچنده وظیفه سنی کال عزم واهتمام ایله
ایفا ایلشدرد . فقط هزیمتلمزک اصل سبیلری غیرعسکریدرد .
تحت حاکمیتمزده بولنان یرلرده شمیدی به قدر نه تأسیس
اداره ، نه ده توزیع عدالت ایدمده ، مملکتیمزی
کندی حالنده سفیل و پریشان براقیق ، خلقه رفاه
وسعدت یوزی کوسستمده . بوندن طولای حکومت
نه خارجاً تأمین موقع ایدمیلدی نه ده داخل کندیسی
سودیره بیلیدی .

جبر وتضییق ایله اداره ملک بالخاصه بو عصرلرده
قابل دکلدر . بز بحقیقی اکلامدق وبونی اکلامدیغمز
ایچون درکه اکثر دفعه کندی اداره سزلمک یوزندن
وقوعه کلان قیاملری باصدیرمق ایچون - مثلاً یمنده ،
حاورانده ، ارناوودلقدده ده بیلیم نرملرده - مملکتک
اولادلرینی بربرلینه اولدورتدک ، قیدیرتدق و« تأسیس
آسایش ، ایدیورز دییه سوبندک ! .

* *

اگر یشامق ایستیورسه ق ، اکر بونجه حقارتلره
معروض قالان « عثمانی » نامی برآز یوکسکتمک ارزو
ایدیورسه ق آرتق شمیدی به قدر طوتمش اولدیغمز
اصوللری بلا تردد والی الابد ترک ایللی بز . بالخاصه ،
مملکتیمزک حالی واققدار مالیسی دوشونلیه رک محدود

یوز سنه دنبرو طرز جدید اوزره تنظیم ایدلمش ،
معلم ، مجهز قوتلی بر اردو وجوده کتیرمک ایچون
چالیشیورز . بو اوغورده وارمزی یوغمزی صرف
ایدیورز ، ال بیوک فداکارلقلری اختیار ایلورز .
بتون بومساعی به رغماً دولتمز هزیمتدن هزیمته ، فلا کتدن
فلا کته یووارلانیور ؟ تنظیم و احیاسی ایچون اولانجه
قوتمزله چالیشدیغمز اردودخی بومصیتلرک هیچ برینه
مانع اوله میور .

دولتمزک برعصرلق تاریخی لطفاً کوزدن کچیرلسون ،
بر طاقم فلا کتلمزک بلا انقطاع بربرینی تعقیب ایتدیکی
کوریلور . فی الحقیقه ، مورایی ، صربستانی ، افلاق
وبغدان ، جزائی ، طونه ولایتلرینی ، قبریزی ،
تونسی ، مصری ، طرابلسی ، اطهرلی ، اسکونی ،
سلانیکی ، قوصوه یی ، یانیای ، مناستری وقسملاً ادرنه یی
هپ بوصوک عصرده غائب ایتدک . سلسله مصائب بزم
ایچون بوقدر ایله قالمش اولیور . ماجرا پرست برایی
حریصک حیل و دیسیسه لریله سوروکشمش بولندیغمز بو
حرب ، بوحرب فلا کت انکیز معلوم ومجهول نتیجه لریله
هر حالده بزم ایچون مصیتلرک ال بیوکنی تشکیل ایلدی .
کیم بیلور موروث اسلاف اولان وطن مبارکمز بودفعه ده
ینه ناصل خیر پالانه جق وطوغرانه جق ؟

اخیراً عقد ایدیلان - واکلاشلماز بر ذهنیت ایله
بعض غزته لریک وبالخاصه (منبرک) مع التبریکات (!) نشر
واعلان ایلدکلری - متارکه نامه یوقور قومزی تزیید
وتقویه ایدیور . هر نه حال ایسه متارکه شرائطی وماتی
جبراً بوحربه ادخال ایدرک فلا کتمزه سبب اولان
شرزمه قلیله نک درجه مسئولیتی بوراده تشریح ایدمده جک
دکلز . رفعت پاشالرک ، توفیق پاشالرک ، حق پاشالرک
غالب کمالی بکلرک وامثالی بعض رجالمزک حکیمانه ، بصیر-
تکارانه توصیه لرینی مادی مخبراتک ندقیق واعلان حرب

ایه مزی عهدی بر بیطرفلق صورتیه ادامه ایتک ایسته ملی بز و بونی دولتردن مصر اطلب ایملی بز، طرفزدن جدآ بویه مدنی بر مقصدله واقع اوله حق بر تکلیفک حسن قبول ایدیه چکی بزجه شبهه سزدر .

نائیآ ، بو اساس بردفعه آهنگ دولینک تکفلی ایله قبول و تأیید ایدلیدکن صکره میلینس تشکیلاتی اصولی تطبیق ایملی بز .

نائیآ، بو صورتله تصرف ایده جکمز قوتلری (انسان، باره الخ) مملکتتمزک ترقی وانکشافی یولارینه صرف ایملی بز .

ظنه بزجه بزم ایچون بوندن بشقه چاره نجات یوقدره .

یالکیز فکر مزی ای آکلاسیلسون: افراد مملکت، سایه سنده یشادقلری بو وطنه قارشو هر دورلو وظیفه دن آزاده

و تمامیه کندی حالارینه بیراقلسون دیمورز . مملکتتمز

بونجه محرومیتلر ایچنده بولنور ایکن تمامیت ملکیه مزی

تأمینیه موفق اوله مدینی بالتجربه ثابت اولان بر قوه عسکریه

ایچون بتون قوتتمزک صرف وهبا ایدلمسنی بر جنت تلقی

ایدیورز . او قوه عسکریه یی بر قوه استعماریه حالنه

افراغ ایدم . تحصیل کورمش کنجلری مسلک واختصاصلری

خارجنده الارینه تفنک ویره رک سوروايله اولومه کوندرمیه لم .

آدامه، منور کنجلکه محتاجز . ایکی ویا اوچ سنه صرف

وطن ایچون خدمت ایتک ینه جهلنک بورجی اولسون .

فقط، منور صنفی مملکتک تمدنی، اعماری ایچون استخدام

ایدم . کویلر مزی خواجه یه ، مهندس ، طیب ، حاکمه ،

ناصره محتاجدر . کنجلاک وطنه قارشو اولان خدمت

مفروضه سنی کویلر مزی اعتلاسنه چالیشمقله ایفا ایتسون .

بتون ماتی مخرب بر طاقم سلاحلرک باشنه طوبلامیه لم .

الارینه تفنک وقلینج ویرمیه آلیشیدیمز آدملره قسماً

اولسون . بوندن صکره قازما ، کوره ک وسائر تودیع

ایدم : وطن ایچون یول یاپسونلر ، شمندو فرانشا ایتسونلر ،

نهرلرک مجرالرینی تنظیم ایلسونلر . خلاصه بر طاقم امور

نافعه وجوده کتیرسونلر .

بر فکر تقلید ایله بوکونه قدر توسیعاً تطبیقنه چالیشیلان معهود « میلیتاریزم » سیاسی قطعاً بر طرفه آتلیدر .

عسکرلکه ادامه موجودیت ایده میورز ، بونی

کوروب اکلادق ، آرتق اصراره محل یوقدر . حالوکه

اصل وظیفه لر مزی اهاال ایدیورز . مملکتتمز ، اوکوزل ،

زنکین وبتون دنیسانک غبطه سنی جاب ایدن مملکتتمز

بوکون واسع بر خرابه زار ، انسانه دهشت ویره جک

بر مزبله حکمنده در . منابع طبیعی تروتمز هپ علی حاله

ترک ایدلمش بر حاله در . هیچ برشیدن استفاده ایده میورز .

سرمایه سنک اوزرنده غافلانه اوویان بر آدم کی المزده کی

ثروت و قوتک قدرینی بیلمیه رک بوشنه وقت کچیریورز

و فقیر و سفیل یشایورز .

بزم ایچون قابل استفاده اولان ثروت منبعلری

بوراده تعداد ایده جک دکلز . کذا مملکتتمزک باقسزاق

یوزندن عرض ایتدیکی زواللی منظره یی ده تصویر ایله جک

دکلز . بونی بوکون آز چوق همان هر کس بیلیور . فقط

شوراسنی بالخاصه قید ایدم که اگر بز شمیدی به قدر

طوتمش اولدیغمز سیاستده کورکورینه دوام ایتک ایستر

ایسه ک المزده قالدان یرلری ده اعمارو موفق اوله میه جغز

و بزم قابلیتتمز لکمز بردفعه ده ظاهر ایده جک اولورسه

آرتق بلا شبهه ید عجزمزده هیچ برشی بیراقلیمیه جقدر .

مملکتتمزی تمدن و اعمار ایتک اک ابتدائی ولکن

اک مهم وظیفه مزدر . بالنتیجه بزه لازم اولان مخرب

بر عسکری قوت دکل مملکتک تزیید ثروتنه و تأسیس

سعادتیه خادم بر اصلاحات اردو سیدر .

بناء علیه فکر مزه نظراً یاییلمسی ایجاب ایدن شی

اساس اعتباریه شودر :

اولاً ، مذاکرات صلاحیه اثناسنده آوروپانک تقرر

ایده جک وضعیتی هر نه اولورسه اولسون ، تحدید تسلیحات ،

بین الدول اختلافاتک حل و فصلی و بوکا مائل خصوصات

سائر حقننده وضع ایدیه جک اساسات نه شکله

بولنورسه بولنسون بز بوندن صکره وضعیت بین الدول

پاشا گز سزی دومانلی و پارلیلی او طومو بیلرله، بر
(نهرون) ا کلنجه سنی سیر ایچون سوریه دعوت ایتشدی.
اوزمان بن قونیسه ایدم. سزی، همشیره لر گزی،
معیتر گزی و صیرمه لی کنج مهماندار لر گزی کونورن تره
اوراده تصادف ایتشدم. وحشی بر آفریقاه کیدن
میسوزن لر کبی ضروری و بردو کونه کیدن لر کبی سوسلید گز
ونشئ لید گز. فی الحقیقه اولدیر یله جک عقللی انسانلرک
قفسنه بر تهلهک حس ایتهدن و تترمه دن کیریلز. فقط
سز بیلورده گز که سز گچون تهلهک لرک الی و آیغی
صیم صیق باغلاتدیر لمش واور که مگز ایچون (چونکه
پاشا Galant در، چونکه سز قادیس گز) معصوم یوزلرک
اضطرابی جبراً تبسمه قلب ایدلشدی.

اوصرمده سوریه ده انسانلر اولدیر یلوردی. پاشانک
عسکرلری، انسانلری باغلیور محکمه لری بونلری محکوم
ایدیور جلادلری بونلری آصیور وکنج کانلری آلتون
قلملرله بو وقایعی قصیده لر حاله قویور وپاشا، نمون،
مغرور، مقتوللرک یتیملرینه ویردیردیک ضیافتلرده
سرخوش اولوب صقالی ایچنده صیزه رق خولیلرینی قیزیل
کوزلرله دومانلر ایچندن سیره دالیوردی.

سز اوزمان اوراده نه یاییوردی گز. دیمشلدی که
برلکده کونوردی گز بر آلا ی چولوق چوجوقله سز
سوریه یی تمدینه کیتمشید گز بز بوگا کولمشدک. مع مافیه
پاشادن صکره بر کون بیله دوره میه رق عین معیت گزله
اورالردن فراری گز آلمش اولدی گز وظیفه نک یک انسانی
برشی اولدیغه سزکده اینامه دی گز بر دلیدلر خاتم افندی.
یاشا ترکلیکی بر (مولوخ) کبی انسان جسدلریله بسلرکن
سزی یاردیمه چاغیرمشدی ایستیوردی که معصوم بر عرق
نامه دیگر معصوم بر عرق اوزرنده یاقدینی بو آتشلر
سونمده دن آکلاشد قلیرنک کوزی، اونلری سیر ایدم رک
بر دقیقه ایچون پارلا سین. اورایه کیتدی گز و عصیان ایله
دونه جک یرده ویا خود او قاتل الی طوتوب بو کونکی
سسگزله اونی توقیف ایدم جک یرده دوردی گز

بو اصول قبول ایدلدیکی تقدیرده بودجه منک صالح
سنه لرده بیله ینه نلشدن فضله سنی بلع ایدن مصارف
عسکریه من طبعیتله کلی مقدارده تناقص ایدر و بوسایه ده
تصرف ایدم حکمزل مبلخی - که لا اقل ۶ - ۷ ملیون لیرای
تجاوز ایله جکدر - اومور نافع، زراعی و معارفه صرف
ایده رک اعتلا مزه جدی صورتده چالیشه بیلورز.

دوچار اولدینی الیم فلا کتلردن عبرتدن اوله رق
اهالیسنک رفاه و سعادتینه اوغرا شمع عزمنی بو صورتله
فعلاً کوستره جک اولان بر عثمانلی دولتی بتون جهان
مدنیتک تقدیراته مظهر اولور و بتون مدنی ملت لر طرفزدن
واقع اوله جق بویله بر تشبثی بلا تردد آلقشلا لرل.

۲ تشرین ثانی ۱۹۱۸

مشفوعه سومی

خالده ادیب خانم افندییه

چکلرده (وقت) غزته سیله بر مقاله نشر ایتشدی گز.
بر زماندن بری عادت اولدینی اوزره مرحتدن، انسانیتدن
بحث ایدن بر مقاله، او قویانلر ایچنده بو کونک وقایعی دونک
وقایعیه قیاس ایتدکدن صکره حیاتک اشکانی صیره لایان
و بویله جه، یاپیلان برایشدن، سویله نن برسوزدن عمومی
بر معنا چیقارمقله مشغول کیمسه لر بولنه بیله جک
خاطر لاهه دیکز می؟ قارشیمزده ماضینک کونلرینه دوغرو
فجیع آینه لر طوتان (حافظه) یی اونوتمش کورونیورسکز.
(وقت) ده کی مقاله کزده ارمی قتالندن بحث ایدیورسکز
و آغیر، وقور و عتابکار برسسه، بر کر سینک بالاسندن
بوایشک شناعتی اعلان ایدیورسکز. نه آبی! بو حال گزله
بر قانلی اووه نک افق اوزرندن یوکسلن بیاض (شفقته) نه
قدر بگرمیه جکدی گز، کر بوسسکز، بتون سسلرک صوصدینی
وانسان بوغازلرندن آقان صوگ قرمنی ایرماقلرک غائب
اولق اوزره طور اقلره طوغری قوشوب کیتدیکی صره ده
یوکون کبی ایشیدیلش اولیدی! فقط سز اوصرمده
بشقه بر مذبحه یی سیره کیتمشید گز.